

Segell

Gener de 2015
Número 27

Diàleg
Conversa amb
Jordi Riera
Mestre i Pedagóg

**INSTITUCIÓ
CULTURAL
DEL CIC**
Fundació Privada

Sumari

- 03 Editorial**
- 04 Diàleg**
Conversa amb Jordi Riera
- 08 Escoles**
Dues maneres de viure el Tricentenari (1714-2014) a les escoles Thau
Per professors/es de l'àrea de ciències socials de Thau Barcelona i Thau Sant Cugat
- 14 Persones**
L'Associació CIC
per Josep Barriga
- 16 Educació, societat i valors**
"Llegir com viure. Homenatge a Joan Triadú, 1921-2010". Crònica d'una exposició itinerant que ha arribat a Ribes de Freser per quedar-s'hi
per Teresa Triadú
- 21 Vincles**
DDB, imaginar, inspirar, influir
per Bernat Sanromà
- 23 Destacats**
Diplomes Trinity College London

INSTITUCIÓ
CULTURAL
DEL CIC

Fundació Privada

Via Augusta, 205
08021 Barcelona
Tel. 93 200 11 33
iccic@iccic.edu
www.iccic.edu

Segell

Publicació de la Institució Cultural del CIC, Fundació Privada

Director

Frederic Raurell

Consell de redacció

Ignasi Garcia Clavel, Emi Garcia-Ripoll, Pepa Jiménez,
Montserrat Oliveras, Josep Palau, Marc Planes i Teresa Triadú

Consell editorial

Joaquim Triadú, Anna Bordas, Aleix Carrió, Jordi Conejos,
Jordi Cortada, Ignasi Garcia Clavel, Jordi Gual,
Enric Masllorens, Montserrat Oliveras, Xavier Queralt, Jordi
Riera, Enric Roca, Eduard Vallory i Pere Viñolas

Supervisió lingüística

Linguacom, SL

Disseny i maquetació

MANEKO.

Fotografies Diàleg

Emi Garcia-Ripoll

Impressió

Impremta Guinart, SL

Dipòsit legal

B-21561-05

ISSN

2013-0775 (paper)
2013-0783 (internet)

Edició

6.000 exemplars

Consulta

www.iccic.edu
www.raco.cat

Contacte

segell@iccic.edu

Editorial

La Fundació Institució Cultural del CIC és una entitat educativa que entén l'educació com un procés de creixement personal compartit i continu en un àmbit cultural i social.

Aquest número de Segell ens permet conèixer, de més a prop, activitats pròpies de la ICCIC que componen el que ara s'anomena l'educació global per a l'excel·lència, allò que va més enllà de la tasca d'ensenyament i aprenentatge, àmbits que afavoreixen una mirada àmplia i la possibilitat de conèixer i compartir experiències.

L'entrevista amb Jordi Riera, mestre i pedagog, cate-
dràtic d'educació de Blanquerna-URL, patró de la
Fundació ICCIC i president de la Comissió Pedagògica
de la mateixa fundació, és una reflexió sobre cap on
ha d'anar l'educació, l'escola, el mestre i la mestra i
l'aula del segle XXI. Com diu Riera: «Una educació que
transiti, doncs, cap a una concepció del temps d'apre-
nentatge al llarg de tota la vida centrada en el Kairós,
i que ens permeti als educands viure i construir junts
la societat del coneixement.» Riera valora els reptes,
sempre engrescadors, que tenim els qui dediquem la
nostra professió a l'educació.

Gaudim d'un punt de partida excel·lent, ja que la
ICCIC és una institució educativa que avança, innova
i s'adapta a les exigències dels nous temps. Una insti-
tució amb 60 anys d'experiència que li permeten ser un
referent educatiu i cultural del nostre país. Reflexionem
sobre l'esdevenidor més proper i som agosarats en
preveure el més llunyà. Ens engresquem amb el que
fem i, també, amb el que volem fer de nou. Busquem
l'equilibri constant entre passat, present i futur.

Tenim la possibilitat d'educar i oferir nous coneixe-
ments al llarg de tota la vida i això queda palès en l'ar-
ticle de Josep Barriga, president de l'Associació CIC,
entitat orientada més en la línia cultural i informativa
per a la gent adulta a través de diferents activitats al
voltant de temes d'interès. Té una relació directa de
col·laboració amb la ICCIC. L'escola d'adults permet a
un sector molt important de la nostra societat mante-
nir-se actius en l'aprenentatge, el raonament, el diàleg
i les experiències compartides.

Dins d'aquest marc de mirada àmplia i aprenentatge
significatiu, el reportatge de les escoles Thau sobre
el treball del seu alumnat amb motiu de la comen-

moració del Tricentenari, mostra de manera clara i
explícita com es pot conèixer la història a través de
la recerca, les vivències i la creativitat. Una experi-
ència d'aprenentatge interdisciplinari i reflexió sobre
el perquè d'allò que esdevingué i el que pot esdevenir a
partir d'ara que ha estat compartida entre l'alumnat i el
professorat. Un treball en equip, de manera coopera-
tiva, documentat, contrastat i explicat des de diferents
disciplines, que ha proporcionat el nivell global d'excel-
lència que comentàvem.

La crònica sobre l'exposició «Llegir com viure.
Homenatge a Joan Triadú, 1921-2010», també il·lustra el
vessant més cultural i alhora educatiu, ja que, des de la
Fundació Flos i Calcat, pertanyent a la ICCIC, es duen
a terme projectes que obren aquest ventall de possi-
bilitats educadores fora de l'àmbit escolar. Joan Triadú
és, actualment, el referent dels orígens de la ICCIC i,
de manera especial, de l'Escola Thau; és el passat que
fa possible el present i ens ajuda al projecte de futur.

Destaquem l'acte de lliurament dels Diplomes Trinity
College London a alumnes de Virtèlia Escola de
Música, que es consolida com un centre registrat
examinador d'aquesta prestigiosa entitat, un altre
exemple d'educació cap a l'excel·lència.

Finalment, en l'apartat de «Vincles», trobem l'article
de l'Agència de Publicitat DDB. És una de les moltes
empreses relacionades amb els cicles formatius de la
ICCIC on els nostres alumnes fan les pràctiques. Tal
com diu el seu director creatiu, Bernat Sanromà, la
recerca que fa la ICCIC de vincles empresarials que
acosten el món acadèmic a la realitat que els alumnes
trobaran en acabar els seus estudis, és un valor afegit
molt important en la seva formació.

En un present ple de possibilitats d'aprendre cada
dia, de canviar la manera de fer-ho, de descobrir, fer
recerca i trobar moltes oportunitats educatives, hem
volgut deixar testimoni d'algunes de les activitats que
es desenvolupen dins de la nostra institució, juntament
amb el dia a dia escolar, que formen part del nostre
projecte educatiu i la nostra tasca d'acompanyament
al nostre alumnat en el seu creixement.

Frederic Raurell
Director general

Diàleg

Conversa amb Jordi Riera

Mestre i Pedagog
Patró de la Fundació ICCIC

Frederic Raurell
Director general de la ICCIC

Teresa Triadú
Secretària adjunta a la Direcció
General de la ICCIC

Jordi Riera Romaní és mestre, doctor en pedagogia social (1996) per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), i professor catedràtic d'educació de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna (FPCEE-BURL), de la Universitat Ramon Llull (URL).

L'any 1996 va ser nomenat degà de la Facultat de Psicologia i Ciències de l'Educació Blanquerna, càrrec que va mantenir durant vuit anys. A partir del 2007, va assumir diverses responsabilitats al rectorat de la URL: vicerector de Docència i Convergència Europea (2007-2010), vicerector Acadèmic, d'Innovació Docent i Qualitat (2010-2012), i vicerector de Política Acadèmica i adjunt al rector (2012-actualitat).

És, també, l'investigador principal (IP) del Grup de Recerca consolidat i finançat PSITIC (Pedagogia, Societat i Innovació, amb el suport de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació) d'aquesta mateixa Facultat.

És patró de la Fundació Institució Cultural del CIC i president de la Comissió Pedagògica del mateix Patronat.

Ha publicat nombrosos articles científics en premsa i en revistes especialitzades sobre temes educatius. També ha participat en col·loquis, conferències i espais de mitjans de comunicació. (Més informació al seu bloc *Salpèr - Educació és futur: de Kronos a Kairós*: <http://www.jordiriera.cat/>)

> Ens podries definir el verb *educar*?

L'acció d'educar té una component històrica i bàsica que es manté i es mantindrà vigent al llarg dels temps com una acció intencional i alliberadora d'una persona (grup o comunitat) que fa de guiatge vers una altra per ajudar-la a gaudir de més oportunitats per al seu desenvolupament integral com a persona i membre actiu, social i singular de la societat a la qual pertany.

És rellevant, però, des d'un bon principi, que l'educador conegui la doble accepció etimològica original d'aquest verb, perquè marca posicions. La tendència a interpretar aquesta acció en el sentit etimològic més proper a *educare*, inclina aquest guiatge cap al fet «d'alimentar o omplir» l'educand de coneixements i virtuts a partir de la referència de l'educador (com un pintor quan pinta un quadre en blanc i l'omple d'elements). L'altre sentit etimològic de la paraula *educar*, però el que deriva d'*educere*, ens proposa aquest guiatge com una acció intencionada d'apoderament progressiu de l'educand, de dins seu cap enfora, per part de l'educador (com l'art d'un escultor davant la pedra que ja existeix en si).

Moltes vegades penso que els educadors, en moments de repensar-nos o actualitzar-nos, no hauríem de perdre de vista quines són les nostres posicions *originals/inicials* davant del fet de l'educar i la relació educativa que volem establir amb els educands. Estic convençut que sigui quina sigui la tècnica o metodologia d'ensenyament o aprenentatge que vulguem desenvolupar, fins i tot les de suport TIC-TAC, i encara que siguin molt innovadores, sempre tendim a adaptar-la segons la nostra posició inicial i personal —conscienciada o no— davant del fet i el sentit d'educar que, com veieu, és d'un ordre epistemològic i axiològic molt rellevant.

En realitat, sense aquesta reflexió profunda i conseqüent de presa de decisions inicial és molt difícil ser feliç com a educador, perquè pots estar navegant sense rumb. I no dubteu que la felicitat de l'educador té molt a veure amb la felicitat de l'educand en tant que aquests rols se sostenen en la relació mateixa. La relació educativa pot esdevenir, doncs, una font d'optimisme i d'oportunitats educatives o, al contrari, un pou sense fons de desencontres i decepcions, justament arran d'aquest punt inicial.

Potser també aquest fenomen de possible manca de consciència prèvia i motor de la nostra acció educativa, explicaria el fet que moltes vegades ens costi tant avançar o innovar en educació d'una manera sòlida i lluny d'esnobismes força peribles.

> Quin és el rol del mestre del segle XXI?

Imagino el mestre del segle XXI com un professional de formació sòlida en la ciència i les arts a partir d'una visió holística i integradora del coneixement, amb voluntat de reduir l'impacte de la diferenciació i la fragmentació del saber i de la multiplicació de disciplines específiques derivada d'èpoques anteriors.

Per tant, imagino un mestre guia i orientador d'itineraris personalitzats d'aprenentatge, interconnectador de disciplines, que va de les parts al tot —i viceversa— i que es mostra conciliador i mediador entre les matèries, la realitat de l'alumnat i el currículum. Un mestre que relaciona la matemàtica, la literatura, la naturalesa i la música, la pintura o l'art en general, com indicis de la mateixa cosa. Un mestre que, a partir del seu testimoni i capacitat de comprensió de l'educand, dota de sentit el procés d'aprendre i el fa estimulant. Un mestre que cerca l'excel·lència de cada educand a partir del seu talent.

És, doncs, un mestre que comparteix la premissa de la comprensió del coneixement no com un fi en si mateix, sinó com un mitjà per construir una humanitat millor, i que, a aquesta premissa i en el context actual, és capaç de sumar-hi l'aportació revolucionària de la democratització de l'accés sociodigital a la informació.

De tot això, en resulta un mestre *buscador* davant del saber i la realitat, poliglòt (i no només en el sentit idiomàtic sinó també disciplinari) i interdisciplinari,

però avui alliberat d'haver d'esdevenir la concepció clàssica predigital d'un *dipòsit* d'informació i coneixement al qual accedir sinó que ens projecta cap a un nou mestre, el qual, i per damunt de tot, mostra a l'educand amb les actituds i els valors quotidians que, com a *Mestre*, allà on no arriba el seu coneixement hi arriba la seva passió per conèixer. Ja no es tracta només d'assolir uns coneixements perquè ho exigeix el currículum base i les seves competències associades, sinó per ampliar fins on calgui el ventall d'oportunitats de desenvolupament dels educands i dels educadors mateixos, en benefici d'una societat més justa i pròspera.

A aquest rol del nou mestre, el complementa el rol de l'educand, del qual mai no hauríem d'haver fugit: el que es deriva de la concreció del desig d'aprendre i de l'esforç de superació al llarg d'un recorregut que en el present i el passat ha estat massa pautat, tancat en si mateix i fins i tot robotitzat. El nou context i els nous entorns i recursos d'aprenentatge posen a l'abast d'educadors i educands una nova oportunitat que no podem negligir, ni els uns ni els altres: la personalització de l'aprenentatge i l'aposta per una acció comunitària i en xarxa davant del repte educatiu.

> Com creus que hauria de ser l'escola del segle XXI? I l'aula?

L'escola del segle XXI és una organització intergeneracional, que aprèn i participativa, de base organitzativa saludable i en xarxa d'aprenentatges amb la comunitat a la qual pertany; de presència multimodal, ubíqua i oberta, que actua com a lloc —físic i virtual— de referència, d'acompanyament i guiatge dels processos educatius individuals i comunitaris de la ciutadania.

Per desenvolupar aquest nou model d'escola del segle XXI és evident que hem d'avançar en reptes de tot tipus: el repte organitzatiu, el repte infraestructural i arquitectònic, el repte curricular, el repte formatiu professional dels nous mestres, el repte tecnològic (TIC), el repte relacional (escola-famílies-comunitat-ciutat educadora), etc.

D'aquesta manera, l'aula *física* esdevindrà, dins d'aquesta nova escola, un espai de trobada presencial en un microsistema obert, d'interacció intergeneracional d'alumnes de diferents edats i agrupats

per interessos, àrees o suports, exercint la docència en equip (*team-teaching*) i amb una estructuració horària flexible segons matèries d'aprenentatge i/o recursos didàctics. L'aula/curs no serà, com ara, el nucli a partir del qual organitzem l'escola, sinó el *resultat* d'una nova manera d'entendre els espais d'aprenentatge, molt més oberts, flexibles i col·laboradors. Aquesta nova aula tindrà com a suport permanent els espais personals i col·lectius d'aprenentatge de caràcter virtual, en el marc de l'espai digital i d'Internet. Serà, doncs, una aula àgora, intergeneracional, multiformat, multidisciplinària, poliglòta i internacional i node catalitzador de les noves xarxes ubíquies d'aprenentatge.

> Com dius, som a l'era digital i això està transformant el món de la informació i l'aprenentatge. Com creus que hauria de ser l'escola de modalitat digital?

Hauria de ser una escola de disseny matricial, horitzontal i en xarxa d'aprenentatges, lluny del model

d'escola de segles passats de caràcter lineal, vertical i solipsista. La democratització, l'obertura i l'accés a la informació generalitzada ha comportat la pèrdua de sentit de l'imaginari de l'escola com el lloc dipositari de la informació al qual cal accedir per aconseguir-la. No podem mantenir, doncs, de manera obstinada el mateix model prescriptor, quan el *tsunami* sociotecnològic ens està passant pel damunt.

Informació no és coneixement. I entre la societat del coneixement i la societat de la ignorància només hi ha un pas. Justament aquesta missió, la d'assolir i produir coneixement molt més enllà de tenir a l'abast la informació, esdevindrà un dels rols més importants de l'escola de futur si sap reinterpretar el seu paper.

L'escola de modalitat o suport sociodigital ha d'actuar com a referent de bagatge cultural, d'experiència de vida dels seus professionals, mestres i professors, amb el món del saber, d'experiència d'aprenentatge significatiu i d'aprofundiment en la

complexitat del coneixement interdisciplinari posada a l'abast dels educands. Justament, aquesta experiència de vida, intel·lectual i emocional, davant de la vida i del coneixement, és allò que la màquina o l'espai digital no pot oferir als educands.

L'escola digital no és, doncs, la reconversió dels mateixos llibres de text a codi binari, i per analogia dels mestres en format d'iPod! Va molt més enllà. És l'escola que, gràcies a l'acció professional dels seus educadors, dóna sentit al fet d'aprendre, de socialitzar-se i de col·laborar amb els *altres*, com un exercici no obligatori de la passió per conèixer, lluny dels models més purament conductistes de l'ensenyament que encara avui omplen massa espais de l'escola actual amb llistes de positius/negatius o controls dels divendres, que encara condueixen la motivació d'una manera excessivament extrínseca.

> En el teu bloc podem llegir: «Crec fermament en la capacitat de construir entre tots un millor futur, basant-nos en la igualtat d'oportunitats i la qualitat que garanteix una educació de màxims per a tots,

que s'arrela profundament al talent, la diversitat i la passió pel coneixement de tots i cadascun dels membres de la nostra societat, petits i grans.» Què caldria fer, com a condició *sine qua non* per començar el camí cap aquest futur?

Doncs, abans d'actuar (un vici que tenim els mestres...) caldria fer un gran esforç de reflexió (fonamentalment de desconstrucció) entorn del nostre sistema educatiu, per arribar a diferenciar què és allò que resulta essencial respecte del que hem construït al *voltant* amb el pas dels anys i dècades..., que justament i paradoxalment són barreres per avançar cap a la més alta igualtat d'oportunitats i un concepte de qualitat que aspiri a nivells màxims per a cadascun dels infants i joves i no només a l'assoliment d'unes competències bàsiques.

Estic segur que aquest esforç de desconstrucció també ens permetria descobrir accions, rutines, procediments i estratègies que per inèrcia romanen en la dinàmica del sistema, i també dins de les

escoles, que ens impedeixen avançar. Sovint tenim la impressió que el sistema educatiu s'està col·lapsant amb tanta demanda externa i exigència de compliment de resultats comparatius quantificables. Cal que ens avaluem i ens autoexigim al màxim —certament—, però tot sovint saturem el sistema o l'escola —per excés sumatori de demandes socials— si pretenem arribar a les noves fites i als nous reptes sense mobilitzar eixos estructurals que vénen de lluny: organització escolar, currículum, models d'ensenyament i aprenentatge, direcció de centres, ús dels recursos didàctics, lideratge sociopolític, etc.

> Segons el teu criteri, quin paper hauria de tenir l'Administració educativa? El sistema educatiu ha d'estar en mans dels polítics?

El sistema educatiu ha d'avançar com un tot engranat de lideratges de diferents nivells, en els quals la proporció de professionals experts i polítics que coneixen a fons el sistema educatiu sigui equilibrada i enriquidora. L'Administració pública ha de mantenir el seu rol garant del compliment de les regulacions acordades i del Pacte Nacional per l'Educació en el qual sempre s'ha de basar l'educació. L'educació és un repte comunitari i decisiu per al futur de la societat, i per aquesta raó no pot estar sotmesa permanentment a la tirania de l'excés regulador o de canvis del marc de la llei. Ens calen menys lleis fonamentals, més estables, basades en pactes nacionals de llarga mirada i baixa regulació local. Si aconseguíssim aquesta premissa, el sistema educatiu seria més viu, més flexible, més adaptable i més fàcil de liderar des de cada realitat contextual i territorial, i asseguraria sempre la igualtat d'oportunitats de què parlàvem abans. I poca cosa més, perquè, a partir d'aquí, resulta que vivim en un país ric en iniciatives socials —no sempre la iniciativa ha de venir de l'Administració—, en innovació pedagògica i amb un gran índex de responsabilitat compartida.

> En un dels teus estudis, parles d'una gran xarxa socioeducativa. Explica'ns en què consistiria.

Darrerament sentim a dir molt sovint que les escoles estan ja en xarxa pel fet que estan més connectades que abans, que pertanyen a una tipologia d'escoles o que comparteixen una determinada identitat fundacional o el mateix titular.

Personalment, crec que aquesta concepció anterior de *xarxa* impedeix avançar en l'aportació fonamental del treball en xarxa que ens hauríem de proposar en educació, perquè no interpel·la en realitat el concepte d'escola concebuda com un espai reductiu i reclusiu a les sis hores diàries d'experiència d'ensenyament i aprenentatge, sobre la base d'una experiència formalment concebuda en el passat i que està a l'antesala de la mort.

No és el mateix, doncs, tenir les escoles *en xarxa* que avançar i treballar conjuntament com una autèntica *xarxa socioeducativa* entre les diferents escoles d'un mateix territori.

El treball en i des de la xarxa socioeducativa és un nou paradigma d'actuació davant del repte educatiu que demana una reforma estructural del mateix concepte de *sistema educatiu* i no pas la mera suma connectada en xarxa de diferents realitats educatives finalment —com a l'inici— aïllades o separades, i de baix reconeixement mutu. És un nou plantejament que va més enllà de les mateixes escoles i que posa a treballar juntament les escoles d'un territori amb les entitats d'educació no formal del mateix territori, les famílies, les entitats culturals, les vinculades a la salut, al benestar social, a la ocupació, etc., i que entén el currículum d'una manera global, transversal, comunitària i coresponsable. Des d'aquesta nova concepció de *xarxa socioeducativa*, que demana molta obertura i altura de mires institucional, basada en el reconeixement mutu dels diferents nodes identificables de la xarxa i la generació de confiança i coresponsabilitats, estic segur que, d'una banda, podríem aturar la permanent derivada d'encàrrecs a l'escola o de retrets i delegacions mútues entre els diferents agents implicats. I, de l'altra, ens permetria construir més sòlidament projectes educatius d'àmplia repercussió, de més abast, de caràcter més integral, interinstitucionals, (cadascun dels nodes des de la seva especificitat), de màxima aspiració d'excel·lència, basada en els talents individuals i col·lectius i d'alta capacitat innovadora. A tot això les TIC podrien ajudar enormement a avançar justament per l'alt nivell d'aportació en la creació de xarxes de comunicació i de coneixement col·laborador i connectiu.

> Una altra cita textual extreta del teu bloc diu: «Una educació que transiti, doncs, cap a una concepció del temps d'aprenentatge al llarg de tota la vida centrada en el *Kairós*, i que permeti als educands viure i construir junts la societat del coneixement.» Comenta'ns aquest fragment.

Durant els darrers dos segles hem organitzat i gestionat els temps de la pràctica organitzativa i executiva a l'escola sota els paràmetres de la concepció del temps de *Kronos*, que segons la mitologia grega responia a una concepció del temps cronològica, seqüencial i lineal, de caràcter quantitatiu i acumulatiu. Anecdòticament, fixeu-vos la rellevància que a l'escola tenen els conceptes *curs*, *cohort* de naixement, *grup*, *aula*, la confecció dels horaris, de l'aulari, de les assignatures segregades en dosis de 50 minuts, de *promoció*, de diferenciació del temps escolar respecte de l'extraescolar, o de diferenciació del temps educatiu *formal* del temps educatiu *no formal* o *informal*, etc.

Els grecs tenien dues maneres més de referenciar el concepte temps: com a *Kairós* i com a *Aion*. Com a *Aion* feien referència al temps etern i cíclic, i com a *Kairós* feien referència al temps des d'una perspectiva qualitativa, entenent *Kairós* com el moment adequat i oportú —moment suprem—, en el qual passa quelcom d'important, especial, rellevant i significatiu a la persona. *Kairós* és un temps, però també un espai per a l'harmonia i la fluïdesa entre raó-emoció des d'una visió holística del coneixement ciències-arts. *Kairós* és el temps d'inspiració, d'expressió dels talents, de l'espai creatiu, dels lligams intergeneracionals, de la personalització i sublimació de l'aprenentatge, de la trobada amb l'altre sense diferències ni prejudicis. *Kairós* és el temps de fer i fruir la comunitat educativa, defugint segregacions o estanqueïtats impostades, i que ens centra clarament en la força del gerundi de l'educar, és a dir en l'ésser *educand*, amb el qual hauríem d'estar tots identificats i compromesos, des dels diferents rols de l'educació.

Estic fermament convençut, doncs, que en aquest inici del segle XXI ens convé revisar molts a fons molts dels nostres plantejaments d'allò quotidià de l'educació atesa la concepció del temps entès com a *Kairós*. Ens cal repensar l'educació i dissenyar una

nova escola en temps de *Kairós* i no en temps de *Kronos* com és ara. Un grandíssim repte per a tots!!

> Arribem al punt de l'avaluació. Com hauria de ser l'indicador que ens permetés detectar l'estat del nostre sistema educatiu?

El sistema educatiu no és un sistema només complicat, sinó que es tracta d'un sistema complex, és a dir que els diferents subsistemes que el componen i conformen no només despleguen funcions i tasques, sinó que parlen o dialoguen entre si, i prenen decisions. Per tant, necessàriament parlem de múltiples indicadors d'avaluació que mantenen relacions internes, i que mai no s'haurien d'interpretar deslligats els uns dels altres, cosa que massa sovint fem. Em resulta preocupant la recurrència a solucions senzilles o unidimensionals a determinats problemes (reptes?) de l'educació de caràcter marcadament complex. Com deia Zadhe, conforme la complexitat d'un sistema augmenta, la nostra capacitat de ser precisos sobre el seu comportament disminueix fins a un lílindar més enllà del qual el que puguem dir-ne ja no és significatiu. Per tant, proposo que per avaluar l'estat del nostre sistema educatiu tendim més clarament cap a la integració i la interpretació sistèmica i complexa de molts dels indicadors que ara coneixem de manera segregada o aïllada, els quals sens dubte tenen molta rellevància des d'una perspectiva de retiment de comptes comparatius, segregats, estacionals o mediàtics (estudis comparatius de PISA, proves de competències a diferents nivells i àmbits, determinats rànquings d'escoles, o les dades d'abandonament escolar prematur o fracàs, etc.) i despleguem progressivament també un altre tipus d'anàlisis sistèmiques de complexitat, interrelacionant totes aquestes dades i indicadors entre si i contextualitzant-les adequadament en les diferents realitats socioeducatives, socioculturals i socioeconòmiques de cada centre, barri, municipi i país. Estic convençut que si avancem també en aquesta segona línia interpretativa trobarem solucions diferents a problemes antics que s'han cronificat amb el pas dels anys, la diagnosi del problema dels quals segons els indicadors tradicionals no ens han ajudat a dibuixar noves alternatives innovadores i generadores de noves oportunitats.

> Per acabar, un somni.

Somnio, per a l'educació i com a país, ser referents de lideratge de la innovació educativa de la qual vam demostrar capacitat i visió al principi del segle passat incorporant-nos al moviment de l'Escola Nova d'impacte mundial, reinterpretant-lo des de diferents corrents i institucions de país com la tasca de lideratge que va desenvolupar la Mancomunitat de Catalunya, la Federació de Mestres Nacionals de Catalunya o el Patronat Escolar de l'Ajuntament de Barcelona, així com un bon grup d'insignes pedagogs de casa nostra, entre els quals el recordat i reconegut fundador d'aquesta Institució, Joan Triadú. Els temps són uns altres, i els reptes, també. Moltes coses han canviat i hem de tenir claredat i fermesa en aquesta visió, i reprendre el camí que proposava el Pacte Nacional per l'Educació del 2006, actualitzant-lo i projectant nous compromisos a mitjà i llarg termini que permeti també actualitzar la LEC del 2009, avançar amb fermesa en el seu compliment i estabilitat de futur a mitjà i llarg termini (ja quasi podríem parlar de l'horitzó 2030!), i començar a caminar junts i decidits.

Somnio també, a tall més individual i com a professional del món de l'educació, que siguem capaços de sortir de les nostres zones de confort i acomodació. Somnio que siguem capaços de pensar, posar en dubte, revisar, criticar, avaluar, compartir i crear junts nous horitzons realment de canvi a partir de compartir també noves oportunitats i allò que podríem dir-ne una certa gamma de noves, estimulants i renovadores *gosadies pedagògiques raonables*. Les noves generacions no ens ho perdonaran si som negligents o covards en aquest repte. Si ho vam fer una vegada ara fa un segle en condicions molt més adverses, amb índexs elevats d'analfabetisme i precarietat de recursos, per què no podem avui tornar a somniar i liderar de manera distribuïda i coresponsable les immenses possibilitats que ens donen els nous recursos TIC, els nous entorns sociodigitals, xarxes d'aprenentatge i visions comunitàries i holístiques del repte d'educar?

Sense voler contradir el gran poeta, no crec pas que «tot estigui per fer»..., però sí que, amb el compromís de tots, tot és possible encara i sempre!

Escoles

Dues maneres de viure el Tricentenari (1714-2014) a les escoles Thau

Professors de l'àrea de ciències socials de Thau Barcelona i Thau Sant Cugat

D'altra banda, en el tema de geografia «Organització política dels estats, dels països i de les nacions», amb els temes d'actualitat que s'han produït, han servit per tractar els aspectes de plena actualitat, no només des d'un aspecte purament teòric sinó totalment vivencial, proper, real i significatiu. L'alumnat ha treballat aquests continguts fent un aprenentatge connectat amb la realitat del dia a dia, donant plenament sentit a allò debatut i estudiat a la classe: el dia a dia, els mitjans de comunicació, els debats de casa, s'han convertit en un veritable laboratori de pràctica real per a l'assignatura de ciències socials.

Recollint algun dels quatre principis esmentats anteriorment, especialment reimaginar i projectar, la celebració ha comportat una intensa reflexió historiogràfica que ens ha ajudat a pensar sobre algunes bases epistemològiques del treball fet amb l'alumnat per part del professorat de l'àrea de ciències socials, encarregat de liderar, gestionar i organitzar els aspectes en relació amb aquest fet doblement històric: 1714 i 2014.

Tots els alumnes de l'etapa van fer una visita al Born Centre Cultural, en diferents moments del curs, amb objectius i interessos adaptats al seu nivell i amb un treball previ des de l'assignatura de ciències socials, per situar els referents històrics i polítics del moment amb relació a la guerra de Successió.

Els alumnes de primer de secundària van incloure la visita al Born Centre Cultural en el seu tradicional treball de síntesi, «Els Barcelonauts», com un element més de la resta de visites efectuades.

A segon, el treball de síntesi, consistent a elaborar una revista amb articles relacionats al voltant del tema de l'any, que es treballa cada any a l'Escola, va ser fer una edició electrònica de la revista, amb articles sobre 1714. Aquests articles parlen dels fets històrics (context internacional, setge de Barcelona, causes i conseqüències de la guerra de Successió, aspectes quotidians al voltant de la música, alimentació i jocs, entre d'altres), amb l'objectiu de fer reflexionar els alumnes amb un intent d'implicació (veure i viure els fets amb una certa proximitat).

Aquests blocs es poden consultar des del web de l'Escola, a l'enllaç següent: <http://www.iccic.edu/thaubcn/noticies/?pagina=2&tipo=3&keywords>.

A tercer de secundària, a més dels aspectes esmentats en la presentació general, s'ha aprofundit en els materials d'ensenyament i aprenentatge, incloent-hi vídeos, com ara una reconstrucció del barri de la Ribera abans de la destrucció per acció del setge i l'enderrocament posterior.

Finalment, l'alumnat de l'últim curs de l'etapa va participar de manera doble en les activitats de l'Escola relacionades amb el 1714.

D'una banda, els alumnes de l'assignatura optativa d'història contemporània de Catalunya, han gaudit del privilegi de ser un grup pilot en les visites organitzades pel Born Centre Cultural, *trepitjant* el jaciment. Els monitors i el servei de guies del Museu van posar en pràctica el que s'havia previst, veient i valorant la reacció dels alumnes, copsant les dificultats i els interessos, per poder adaptar millor les visites programades per a la resta dels grups. Gràcies al Born, podem dir que hem fet història!, ja que hem estat els primers a rebre els seus serveis.

A més, aquests alumnes han elaborat un bloc d'història contemporània de Catalunya en el qual s'han inclòs referències a 1714; es pot consultar a l'enllaç següent: <http://historiacatalunyathau.wordpress.com/>. Més endavant el conjunt de l'alumnat de quart de secundària ha participat també en la sortida al Born. En general, les sortides al Born Centre Cultural han consistit sempre en una visita-explicació guiada a la balconada, per veure i entendre amb els plafons explicatius i les aportacions dels guies el conjunt d'aquesta part de la ciutat conservada en aquest jaciment únic, on es pot apreciar de manera molt detallada i completa la trama de carrers i els seus espais d'habitatges.

També, segons l'edat, l'alumnat va visitar l'exposició temporal «Fins a aconseguir-ho. El setge de 1714», van participar en els tallers «1714: el món en guerra» i «Una ciutat oberta al món», i van viure de més a prop els esdeveniments als quals ens hem referit.

ESCOLA THAU SANT CUGAT Naixement de la idea

La idea de dur a terme una setmana cultural a l'Escola Thau Sant Cugat va néixer al final del curs anterior, un cop acabats els exàmens i amb els alumnes

ESCOLA THAU BARCELONA

Durant el curs escolar 2013-2014, l'etapa de secundària de l'Escola Thau Barcelona va viure amb intensitat les celebracions del Tricentenari fent seus els quatre pilars de la celebració establerts per part del Govern del nostre país en el marc del programa de celebracions: commemorar, reimaginar, cohesionar i projectar.

Al mateix temps, vàrem incorporar, adaptant-les al context escolar, les dues funcions fonamentals del Tricentenari: «Promoure la memòria dels orígens i les causes del present a través de fets clau de la nostra història, d'una banda i, de l'altra, aprofitar la commemoració per suscitar un debat sobre el nostre present i futur col·lectius.»

Hem volgut viure aquest moment històric únic dissenyant un conjunt d'activitats amb un fil conductor pensat per a tota l'etapa i, alhora, redefinir alguna intervenció per establir-la en la seqüència habitual, coincidint especialment amb el moment en què es treballa a tercer d'ESO dins de la programació ordinària de l'àrea de ciències socials.

Aquesta programació té una doble vessant: la pròpiament historiogràfica, és a dir la guerra de Successió en el context del tema «El final de l'Antic Règim», i tots els efectes que se'n deriven en l'àmbit polític i geopolític, però per descomptat també social, cultural i de pèrdua nacional, amb estroncament de les expectatives d'un país.

il·lusionats esperant per marxar de treball de síntesi. Ja no hi havia la pressió per estudiar i si, a aquest factor hi afegim la calor, els nervis i la disbauxa pròpia dels dies del final de curs, sorgeix plantejar-nos fer una setmana cultural que permeti trencar la tensió sostinguda els mesos de classe per obtenir uns resultats d'aprenentatge i trobar una forma lúdica que posi en joc els coneixements apresos i les competències adquirides en les diverses matèries sota un eix cultural d'actualitat.

Dels aprenentatges escolars a l'actualitat sociocultural

Atès que el nostre país commemora enguany el Tricentenari de 1714, aprofitem per aprofundir culturalment i lúdicament en un tema d'actualitat proper, del qual hi ha abundor d'informació als mitjans de comunicació. Així apliquem els coneixements curriculars i culturals des d'una perspectiva interdisciplinària, no hi ha fronteres entre una matèria escolar i una altra, i tots els aprenentatges s'interrelacionen per fer noves realitzacions habituals en el dia a dia del curs.

D'aquesta manera, tot allò que s'ha ensenyat i après (ciències socials, llengües, matemàtiques, art, etc.) es posa en pràctica sense la pressió de l'avaluació, i es projecten els coneixements en activitats de tipus cultural, sempre en grups cooperatius i en activitats que activin i consolidin tot el que s'ha après, i ajudin a aprofundir-hi.

Tres-cents anys d'història i vida

Els espots publicitaris, els programes de televisió, les xarxes socials i els moviments ciutadans ens recorden que aquest any se celebra el Tricentenari de 1714 arreu del territori català. L'equip de secundària va considerar oportú fer una passejada per l'actualitat social a Catalunya i cercar-hi les arrels en el context històric que la fa viva.

A partir de diverses trobades amb els departaments i la direcció de l'etapa, va anar agafant cos la setmana cultural amb el disseny de les activitats i sortides. Un cop dissenyat, les tutories van intervenir-hi proposant els equips interclasse i finalment tot el professorat vam fer de guies i acompanyants perquè l'alumnat desenvolupés la seva creativitat. Es van idear tasques segons els coneixements assolits en cada nivell. L'alumnat de primer cicle d'ESO es van centrar en els fets històrics de la guerra de Successió i els nois i noies de segon cicle de l'ESO

van relacionar els fets històrics succeïts en aquests 300 anys amb el moviment de reivindicació pacífica que viu el nostre país.

Treball per equips cooperatius

La celebració de la setmana cultural ens va facilitar emprar una metodologia de treball complementària a les utilitzades durant el curs escolar. Durant la setmana es va propiciar el treball en equip cooperatiu, una metodologia diferent que no sempre podem emprar a l'aula.

Cada curs va tractar una realització específica, que va permetre treballar de manera lúdica i distesa. Per contextualitzar-ho, es van visualitzar materials audiovisuals creats per TV3 i d'altres d'específics creats amb motiu del Tricentenari, història de Catalunya en cançons, còmics dels fets de 1714 i revistes com *Cavall Fort* i *Sàpiens*. Paral·lelament, es van fer visites al Born Centre Cultural per endinsar-se en la descoberta de la Barcelona de 1714, i d'aquesta manera percebre en profunditat com vivia la societat d'aleshores.

La creació de jocs dels alumnes de primer superen les expectatives

Els nois i noies de primer d'ESO havien d'idear jocs de taula amb temes, episodis o personatges de la guerra de Successió. Amb molta creativitat van dissenyar un assortiment d'originals jocs com ara cartes amb diferents pals, l'oca, el parxís, Memory, futbolí, etc. Cal ressaltar l'ambient de diversió i companyonia que es va crear. Val a dir que els jocs elaborats, inventats o adaptats dels clàssics, van superar amb escreix les expectatives i romandran a l'Escola per usar-los en molts moments, dies de pluja que no es pot sortir al pati, etc.

Els anuncis publicitaris dels alumnes de segon lliguen els fets històrics amb productes actuals

Els alumnes de segon d'ESO tenien l'encàrrec de projectar i enregistrar anuncis publicitaris de productes d'actualitat amb el fons històric de 1714 i el decret de Nova Planta. Partint d'un guió preestablert amb unes pautes, van escriure el diàleg, van seqüenciar els moviments i van buscar els espais idonis dins l'Escola. La tasca els va motivar i van crear decorats i *atrezzo* per ambientar els enregistraments. Amb inventiva i enginy van elaborar una gran diversitat d'anuncis engrescadors i interessants.

Els sociòlegs poliglotes de tercer: enquestadors a la via pública

A l'alumnat de tercer els va correspondre redactar i traduir al francès i a l'anglès una enquesta sobre els coneixements històrics i el moviment reivindicatiu actual a Catalunya, adreçada a autòctons i estrangers que van passar pels voltants del Born i la Ciutadella a Barcelona. La interacció amb el gran públic els va resultar engrescadora i alguns van copsar que a vegades les persones de fora es manifesten amb més llibertat que els ciutadans d'aquí. Posteriorment es va haver de fer el buidatge de l'enquesta i elaborar l'estudi estadístic, i es van adonar de la complexitat que representa tenir en compte totes les variables.

La visió de Catalunya des d'Europa dels periodistes de quart

Els estudiants del final d'etapa, per grups, van preparar presentacions digitals per poder fer un itinerari pels fets històrics rellevants de Catalunya

entre 1714 i avui dia. Un cop situats, van analitzar les notícies i publicacions de premsa d'actualitat presents en els mitjans de comunicació mundials, dels països de parla anglesa i francesa, sobre l'actualitat social i política catalana. Com a realització final es van posar en el rol de periodistes per comunicar la visió que al Primer Món es té de la situació actual a Catalunya.

Valoració de l'experiència

Si bé és cert que va ser complex l'encaix de sortides, la confecció de grups interclasse, la direcció i la supervisió a l'aula, gairebé a l'ombra, perquè eren els nois i les noies els qui rebien les instruccions i les directrius i havien de ser-ne els protagonistes, tothom va participar i treballar molt, i alhora es va fruir. Ha estat una experiència innovadora i una manera lúdica, festiva i associativa d'entendre que els continguts estudiats a l'Escola tenen aplicabilitat a la vida real.

Persones

L'Associació CIC

Josep Barriga
President de l'ACIC

Josep Barriga Planas és llicenciat en història i doctor en teologia. Des de fa 40 anys que està al servei de la ICCIC.

Durant tots aquests anys a la Institució ha exercit com a professor i coordinador a les escoles de Batxillerat i de Cicles Formatius, i d'aquesta última en va ser director durant uns anys.

També ha estat coordinador i president de l'Associació CIC i president de les Aules d'Extensió Universitària de la Gent Gran de Catalunya durant tres anys.

Les sigles CIC tenen el seu referent l'any 1950, quan la seva fundadora, M. Rosa Farré, va posar els fonaments d'una institució cultural que tingués com a objectiu la formació en els diversos vessants de la cultura.

Primer, i segons les vicissituds de l'època, la formació anava adreçada a la dona, sobre una base humanista i cristiana. Després es va obrir a la joventut en general i a les persones adultes, d'acord amb els ensenyaments acadèmics, amb l'assessorament del pedagog Joan Triadú, i així es va formar la Institució Cultural del CIC. L'Associació es va concretar en allò que coneixem com a CIC (Cultura, Informació i Cristianisme), integrada per persones adultes i grans motivades per la formació contínua al llarg dels anys.

Aquesta formació dins de l'Associació ha anat adquirint un grau d'exigència més elevat, cada curs amb més intensitat, amb l'assessorament del professor

Francesc Torralba i la tutela de la Universitat, i des de fa ja 18 anys s'ha concretat en les àrees següents:

- **Aula d'Extensió Universitària CIC de la Gent Gran.** Està adscrita a la Universitat Pompeu Fabra, que en fa un seguiment trimestral. Els professors de l'Aula són universitaris de les diverses universitats de Catalunya. Les classes són setmanals, amb una assistència d'unes 200 persones. La temàtica de les classes comprèn diversos àmbits: humanitats, ciències, tecnologia, medicina, ciències socials, etc. A més es fan visites culturals mensuals, que es defineixen com «Aula itinerant».

- **Seminaris.** Són sessions culturals integrades per grups reduïts. Actualment s'imparteix el Seminari sobre la història i la tecnologia de la música, dirigit per l'Escola Virtèlia Musical, i el Seminari de lectura, en el qual, amb l'assessorament d'un professor/a, s'examinen textos de literatura. En projecte hi ha dos nous seminaris, cinema i informàtica. Aquests seminaris ofereixen la possibilitat d'aprofundir en temes concrets.

- **Grups d'hermenèutica.** Com diu el seu nom, la interpretació i el comentari de textos és la finalitat de diversos professors universitaris que, en sessions periòdiques, posen en comú debats i comentaris sobre el pensament i tesis d'autors de l'àmbit de la filosofia, la transcendència religiosa i el compromís ètic en la societat d'avui. Els dos grups estan dirigits pels professors Francesc Torralba i Ignasi Moreta.

- **Compromís cristià.** L'Associació celebra mensualment l'eucaristia, dirigida pel pare Andreu Trilla, amb comentaris sobre els textos bíblics que poden incidir en la vida personal i social. En l'inici de l'advent té lloc el recés en el qual durant un matí s'aprofundeix un tema que inviti a la reflexió; aquest curs versa sobre la saviesa. En el període de la quaresma, l'Associació juntament amb la Comunitat de Sant Ildefons organitza quatre sessions sobre diverses projeccions d'un mateix tema, impartides per professors, escriptors, testimonis compromesos en la vivència de la fe i de l'ètica personal i social. Alguns dels seus continguts han estat publicats.

- **Relats breus.** Des de fa uns anys es convoca un certamen amb el nom de la fundadora del CIC, M. Rosa Farré, en el qual poden participar els membres de les Aules d'Extensió Universitària de Catalunya i optar a un primer i segon premi. La finalitat és estimular el pensament i l'escriptura entre la gent gran. Ja fa sis anys que es convoca aquest certamen i el projecte és obrir la participació a l'alumnat de la Institució Cultural del CIC.

La idea primera de fa 65 anys, la formació cultural en el marc del CIC, s'ha anat realitzant de manera continuada d'acord amb les vicissituds i contingències de diverses èpoques; sempre, però, amb la ferma convicció que la cultura esdevé un eix vertebrador de les persones i les societats. Aquesta és la finalitat de l'Associació CIC.

Educació, societat i valors

«Llegir com viure. Homenatge a Joan Triadú, 1921-2010»

Crònica d'una exposició itinerant que ha arribat a Ribes de Freser per quedar-s'hi

Teresa Triadú
Coordinadora de l'exposició

«Hi ha un home d'uns setanta anys assegut davant d'una màquina d'escriure. La seva atenció està concentrada en el paper que hi ha al corró de la màquina i en un llibre, també en un feix de notes preses a mà, que no apareixen a la fotografia però que hi són. Vesteix amb una pulcritud senzilla i discreta: camisa blanca, jersei i corbata. Res a veure amb allò que en diem «d'anar per casa»..., tot i que som al seu despatx.

El fotògraf Àlex Garcia l'ha retratat de perfil i ha sabut jugar amb la llum de tal manera que l'ombra de l'home que escriu es projecta nítidament contra la paret. Una paret en la qual es veuen uns quants documents emmarcats: el diploma de concessió de

la Creu de Sant Jordi, el títol de professor de català signat per Pompeu Fabra, el primer destí de mestre a Granollers... i el telèfon. Un telèfon negre com un escarabat clavat a la paret amb el marcador de disc i el cordó recargolat, com els de tota la vida fins no fa gaires anys.

Darrere seu s'endevina una prestatgeria carregada de llibres. Diccionaris, textos de consulta, enciclopèdies, una Bíblia..., tot allò que necessita tenir a mà quan escriu. O quan llegeix. Perquè, de fet, l'home de la fotografia llegeix i escriu. Llegeix i viu. Més exactament, ha fet de l'escriure, lliçó. I del llegir, viure. L'home de la fotografia fa molts anys que exerceix de mestre, de crític literari, d'agitador cultural...

L'home de la fotografia és un patriota. I una persona decent [...].» (Joan Josep Isern, comissari de l'exposició, en el seu bloc *Totxanes, totxos i maons* - <http://blocs.mesvilaweb.cat/jotajotail/?p=237977>)

«Llegir com viure. Homenatge a Joan Triadú, 1921-2010» pretén fer-nos conèixer una mica més el vessant humà de Joan Triadú i ho fa a partir d'aquest retrat. Una exposició que vol mostrar la figura i l'obra de Joan Triadú. «Un intel·lectual d'una sola peça; escriptor, crític literari, pedagog i activista cultural», en paraules del Molt Honorable Senyor Artur Mas, president de la Generalitat de Catalunya, en motiu de l'homenatge que se li va retre el maig del 2011. En aquest mateix acte, Vicenç Villatoro deia: «L'activitat patriòtica de Joan Triadú és tota la seva vida, i inclou també, per tant, la feina com a crític i educador. Vull dir que no es tracta d'una actitud i un posicionament que ens il·luminin només sobre un fragment de la seva vida, sinó exactament tot al contrari: darrere de tot el que fa, en qualsevol àmbit, hi ha un motor cívic i patriòtic, la convicció que fer la feina ben feta en la cultura i en l'educació és la contribució a la tasca cívica de construir una Catalunya rica i plena.»

L'exposició, organitzada per la Generalitat de Catalunya i la Fundació Flos i Calcat, recull informació sobre la vida de Joan Triadú i presenta fragments de les seves obres, objectes personals i una selecció de cartes d'intel·lectuals, com Josep Palau Fabre, Esteve Albert, Josep Carner, Carles Riba, Mercè Rodoreda, Baltasar Porcel, Joan Pelegrí i Jordi Sarsanedas, entre d'altres, amb els quals Triadú mantenia correspondència.

A més de tot el material, i seguint el mateix fil de l'exposició, es complementa amb un audiovisual de 30 minuts, dirigit per Mireia Sallarès, que segueix la biografia de Joan Triadú i que combina textos de les *Memòries d'un segle d'or*, amb la locució de l'actor

Lluís Soler i amb fragments d'una entrevista de Sílvia Cópulo, la darrera que va fer a Joan Triadú, per al programa de TV3 (S)avis.

El muntatge expositiu és una metàfora de casa seva, ja que recrea el passadís llarg, farcit de llibres a banda i banda i, al fons, un recambró on tenia el despatx.

Aquest muntatge ha anat canviant de format i s'ha adaptat a cada espai on s'ha exposat.

Els comissaris de l'exposició, Joan Josep Isern i Susanna Àlvarez, en parlaven així en una entrevista feta pel diari *El Punt Avui*, publicada el 18 de gener de 2013: «El títol, «Llegir com viure», és el nom d'un llibre seu del 1963, un recull d'articles», i també «Per nosaltres, també fa referència al fet que molts hem après a llegir amb Triadú, bé com a alumnes, bé com a lectors. I aquesta frase conté un concepte de civilitat, de país de cultura, de país endreçat, molt de Triadú».

Per Joan Triadú, aquesta frase és una declaració sobre la lectura: ««Llegir com viure»: és a dir, que l'esquema i el disseny de la vida no rebutgin la lectura cap a la zona fàcil de la distracció ni l'estotgin cap al preciosisme cultural. El llibre com a obra de l'home en el temps segueix els tombants d'una vicissitud

doble: la seva i la del lector. El crític, dues vegades lector, acreix l'experiència pel seu compte, però té l'obligació de comunicar-la als altres i d'acabar-la en els altres. [...] Ensenyar literatura és, senzillament, que l'alumne llegeixi de gust. Fa molts anys, vaig titular un llibre meu *Llegir com viure*. Això és el que fa l'escola: els contes, amb els racons de lectura, amb el servei de biblioteques i ensenyant literatura.»

Segons Susanna Álvarez i Joan Josep Isern: «Triadú creu que el fet de llegir es complementa amb una actitud vital a què dóna sentit i valor creixent dia a dia. El seu immens respecte per la literatura com a font de plaer, però també d'exigència i de creixement, és el motor de la seva vida que es fa transversal en la seva trajectòria personal i professional.»

«Va treballar incansablement per fer que aquest fos un país amb personalitat pròpia, amb una llengua reconeguda i —malgrat totes les adversitats— d'un indiscutible valor cultural, polític i econòmic. Al final de la seva vida, Joan Triadú va deixar-nos el testimoni documental i escrit del seu compromís amb el país, i ho va fer tan clarament que cada dia que passa és més necessari que ens hi mantinguem fidels.»

«L'exposició repassa la vida de Joan Triadú amb les dades biogràfiques de rigor, però pren força i singularitat a partir dels seus textos... Les seves paraules són el fil conductor de l'exposició. No hem utilitzat un sol mot que no hagi estat dit o escrit per Triadú. Hem cregut que era la millor manera d'apropar-nos-hi, de presentar al gran públic la seva feina incansable per aconseguir un futur millor per al nostre país, i ahora mostrem —gràcies a la complicitat i col·laboració de la seva família— una part del seu fons personal.»

La mostra inicia la narració amb el text «Qui sóc i per què escric», elaborat quan va ser *L'escriptor del mes*. I a partir d'aquí en ressegueix la biografia i l'obra, amb un seguit d'epígrafs: «Vinc del que en dic de baix», «Tot s'ha de fer com si fos l'última vegada», «Exigent en poesia» (deia que aquesta frase era l'epitafi que volia), «Al mig del camí de la vida» (remet a la *Divina comèdia*, i a les memòries, que també emprèn a mig camí, quan coneix la seva dona i comença l'activitat clandestina), «Mestre és aquell que ens allibera» (el vessant de pedagog) i «Llegir com viure...».

Seguidament reproduïm alguns fragments de les paraules de Joan Triadú relacionades amb l'exposició:

Qui sóc i per què escric:

«Quan em demanen què cal posar a sota del meu nom com a definició de què sóc, sempre dic que posin pedagog i escriptor, tot i que tant un terme com l'altre em fan molt respecte.»

A més, si em preguntaven si sóc un pedagog en el sentit teòric de la pedagogia, de la mateixa manera que algú pot dir que és filòsof, haig de dir que no.

Si em pregunten si sóc escriptor, és a dir, algú que es dedica a escriure i que publica llibres amb la regularitat d'una dedicació principal i constant, també diré que no.

Al capdavant, doncs, pedagog i escriptor? Per què no? Sempre que els mots tinguin el valor relatiu que al capdavant els escau.»

Memòries d'un segle d'or:

«Les monges paüles del col·legi on vaig començar l'escolarització em parlaven una altra llengua i jo no les entenia. La primera vegada que vaig dir, en català, que havia d'anar a orinar, la monja de la classe va enviar-me al fons de l'aula de cara a la paret, fins que el pipí va lliscar cames avall i les llàgrimes de ràbia, calentes també, baixaven per les galtes.» (*Infantesa*, 1921)

«La idea d'editar una revista en aquelles circumstàncies dóna fe d'un optimisme i potser també d'una desconexió de la realitat notable. Hi pesava principalment l'afany cultural, a part del combat polític. Encara no sé ben bé com ens hi vam posar i de la manera com tothom va respondre.» (Revista *Ariel*, 1946).

«No érem precisament dues criatures, però a mi un festeig com el nostre em fa pensar en la infància, en la qual tant el bo com el dolent són més forts i més imprevistos que mai. [...] No hi havia divergència, sinó consolidació de posicions, partint del fet de compartir les mateixes conviccions essencials: la fe religiosa i la catalanitat.» (*A mig camí de la vida*, 1956).

«L'Any Fabra es va inaugurar el 20 de febrer de 1968, el mateix dia en què es complia el centenari del naixement del Mestre. La solemne presentació del

Palau de la Música Catalana, va presidir-la Carola Fabra, la seva filla.»

«Un dia de primavera del 1992, al CIC, van avisar-me que em demanava al telèfon la Pilar [la seva esposa]. De moment, com que no acostumava a fer-ho, vaig pensar que havia passat alguna cosa important que ens afectava. Ella només em va dir, gairebé cridant: «Joan! El Premi d'Honor!» En Miquel Taradell, membre del jurat, li acabava de telefonar perquè m'anunciés que m'havien concedit el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.»

«Aquella Catalunya de principis del segle XX i fins i tot dels mitificats i daurats anys posteriors, ha passat a ser un país amb personalitat pròpia i, des d'una llengua que ni pels mateixos catalans era apta i reconeguda, ha passat a ser un indiscutible valor cultural, polític i econòmic. Un país que lluita en tots els terrenys i en tots els seus dominis com ningú no havia previst.

En cap segle dels temps moderns tantes vides s'havien dedicat amb un esforç tan enorme al nostre redreçament cultural i social. Som una cultura i una llengua independents.»

Joan Triadú va ser distingit amb els principals premis i guardons (premi Ramon Fuster per la tasca pedagògica, Creu de Sant Jordi, Premi d'Honor Jaume I, premi Atlàntida per la tasca com a crític literari, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, Medalla al Mèrit Científic, Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya, etc.), i el 1998 va ser investit doctor honoris causa per la Universitat Ramon Llull.

Els darrers anys va publicar un seguit de llibres (*Dies de memòria 1938-1940: diari d'un mestre adolescent*, *Memòries d'un segle d'or* i *Textos i pretextos de pedagogia, 1938-2008*) que ressalten la rellevància i la presència de l'impuls patriòtic en tota la seva vida pública i privada, i que expliquen que, a dia d'avui, Joan Triadú continuï sent un referent com a crític literari, pedagog i activista cultural.

«Llegir com viure. Homenatge a Joan Triadú, 1921-2010», ha fet un recorregut per diferents poblacions del nostre país, estretament relacionades amb la seva vida:

Es va inaugurar al **Palau Robert de Barcelona**, el 18 de gener de 2013. A Barcelona és on va desenvolupar la seva trajectòria personal i professional. Era l'homenatge que li oferia el Govern de la Generalitat de Catalunya.

La **Biblioteca Joan Triadú** de Vic va acollir l'exposició el 9 de maig de 2013. A Vic hi ha una estreta relació amb la seva Universitat i la biblioteca que porta el seu nom, inaugurada l'any 1996. A Cantonigròs, a prop de Vic, hi va fer estada per guarir-se de la tuberculosi i més endavant hi va organitzar, durant 25 anys, el Concurs de Poesia. L'any 2002 va ser nomenat fill adoptiu de Cantonigròs. És on es reflecteix, especialment, el vessant literari.

El llibre *El Collsacabra. Itinerari espiritual* és fruit d'aquesta època de la seva vida.

Amb les seves paraules:

«El fet de dedicar-me una biblioteca, i a Vic, on he tingut tanta relació familiar, cultural i religiosa, ha estat un dels goigs més sentits, més plens i profunds de tots aquests anys de reconeixença pública.»
«No puc parlar de Cantonigròs només com a festa literària, amb la meua voluntat d'estar amb el poble, de ser poble. Allà dalt em reconeixien els amics, els companys de fonda, els veïns. A banda, hi havia la natura. Les passejades pel bosc, les sortides a llegir, quan el temps ho permetia...»

La **Casa de Cultura de Sant Cugat del Vallès** va inaugurar l'exposició cap a l'inici de curs, el 20 de setembre de 2013, una població que el relaciona amb l'Escola Thau Sant Cugat, creada l'any 1996, molts anys després de l'Escola Thau Barcelona, que ja té més de 50 anys. S'hi mostra el seu vessant pedagògic.

El llibre *Textos i pretextos de pedagogia, 1938-2008* sorgeix de la seva activitat com a pedagog i director de l'Escola Thau.

També cal destacar la seva relació amb l'Arxiu Nacional de Catalunya, que conté tota la seva documentació personal.

Amb les seves paraules:

«Devia fer més de trenta anys que la Maria Rosa Farré m'havia vingut a buscar per oferir-me l'ocupació

exclusiva d'una direcció tècnica general. Per tant, em vaig dedicar del matí al vespre, sovint a les nits, al CIC, i des del curs 1963-64 també a l'Escola Thau.» «Quan sóc a l'escola treballant, a dins de classe, sóc feliç. Sembla que una professió així ha d'omplir tota una vida al qui la sàpiga estimar. La vida a la classe es basa en el nervi del mestre, en el cor del mestre, en l'ànima del mestre, coses impalpables que han d'arribar als alumnes...»

El **Museu de Granollers** va ser el següent espai de l'itinerari. Es va inaugurar el 21 de novembre de 2013. Granollers és la ciutat on Joan Triadú va començar a fer de mestre fins que va esclatar la Guerra Civil. Aquí també s'hi mostra el vessant de mestre.

El llibre *Dies de memòria 1938-1940: diari d'un mestre adolescent* correspon al dietari que va anar escrivint durant aquest període de mestre a Granollers.

Amb les seves paraules:
«Havia complert setze anys. Em van avisar, em van donar la documentació corresponent i em van anunciar que a primers de gener havia de presentar-me a Granollers, a un determinat grup escolar, per començar la feina [...].

Els alumnes m'hi van ajudar molt. Com que els mestres anaven marxant cap a la guerra, tenien moltes ganes de tenir-ne un de seguit. També vaig aprendre molt.»

El **Museu de la Vila Rural de l'Espluga de Francolí** va acollir l'exposició a partir del 28 de febrer de 2014. Un espai de la Fundació Lluís Carulla amb la qual Joan Triadú va tenir molta relació a través dels premis Baldiri i Reixac, la seva col·laboració a les nades o la participació en els actes dels premis Jaume I, Òmnium Cultural i altres activitats relacionades amb la nostra cultura. S'hi veu reflectit el vessant d'activista cultural.

El llibre *Joan Triadú. L'impuls obstinat*, d'Agustí Pons, va ser editat per la Fundació Jaume I, actualment Fundació Lluís Carulla.

Amb les seves paraules:
«Del reguitzell de premis en què he col·laborat d'alguna manera, els que m'han plagut més són els instituits per un patrici que ja he anomenat repeti-

dament i que és present en tota aquesta època, Lluís Carulla. [...] Els premis Baldiri Reixac s'han adreçat a totes les escoles del nostre àmbit lingüístic. [...] Vaig ser durant vint-i-cinc anys, per voluntat de Lluís Carulla, president de l'organització dels premis, però mai membre del jurat [...]

Vaig assistir algunes vegades a l'Espluga de Francolí, tot un diumenge, a una jornada dedicada als alumnes, amb jocs i festes populars, al repartiment de premis, passant per l'escenari, i al dinar comunitari, molt nodrit, amb centenars d'alumnes, on també es retrobava tota aquesta comunitat educativa.»

Després d'un any i mig de recorregut, l'exposició «Llegir com viure» arriba a Ribes de Freser per quedar-s'hi. L'11 d'octubre de 2014, la **Biblioteca Municipal Terra Baixa de Ribes de Freser**, inaugura l'*Espai Joan Triadú. Llegir com viure*.

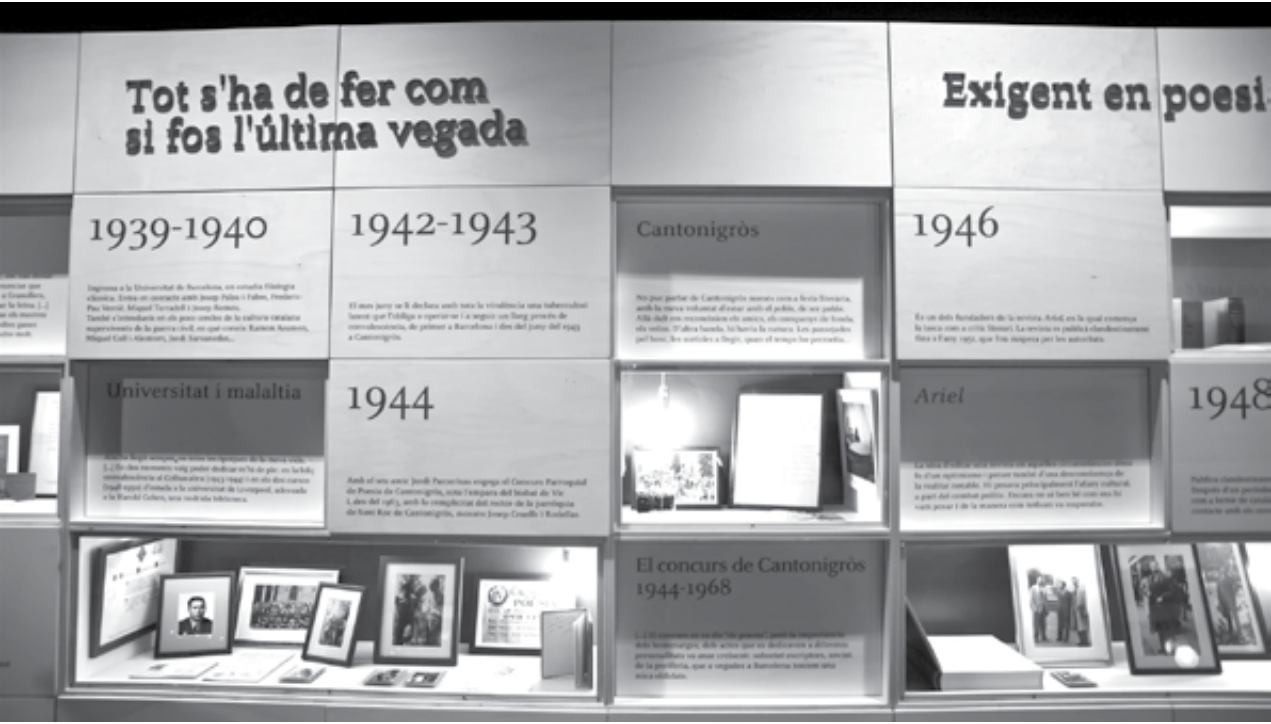
Ribes de Freser és la vila natal de Joan Triadú. A la Colònia Recolons, on va viure, hi ha l'edifici de l'antiga subestació hidroelèctrica, que actualment acull la biblioteca, i a la planta superior, l'Espai Joan Triadú.

A Ribes hi ha l'Institut Joan Triadú, i el Consell Comarcal del Ripollès organitza, cada any per Sant Jordi, els premis literaris infantils i juvenils Joan Triadú.

Amb les seves paraules:
«Últims dies a Ribes. M'ha provat molt. [...] Sortides, passejades, entre ruixats. He recorregut tot sol els camins de les fonts, de la Margarideta i de Santa Caterina, on berenàvem abans de la guerra. [...] Tot sembla en pau, però només ho sembla [...]. Però Ribes és el meu oasi, al cap de tres anys [...].

Clarejava quan hem sortit de Ribes, però encara era fosc quan hem passat la porta de casa i feia fred. Arran de la fàbrica hi havia llums i gent que ens deia "siau" o "apa". Passant la porta de can Recolons, el porter ens ha saludat des de darrere els vidres [...]. Me'n vull recordar d'aquest adéu a Ribes. Sé que he passat en pocs dies el bo i millor de la meua joventut.»

En la presentació del llibre *Memòries d'un segle d'or*, que és el fil conductor d'aquesta exposició, Joan Triadú va dir: «Si hagués de posar lema a les meves memòries seria: "Les coses importants són les que no ho semblen" (de Mercè Rodoreda).»

Organització:

Comissaris:

Susanna Àlvarez i Joan Josep Isern

Direcció:

Carme Cañadell

Coordinació:

Teresa Triadú i Santi Rifà

Disseny:

Virgínia Angulo i Eva Ríos d'ELISAVA, Escola Superior de Disseny i Enginyeria de Barcelona

Producció audiovisual:

Mireia Sallarès

Agraïments:

Eva Vilamala, Jaume Busqué, Lluís Soler i Joaquim Triadú

Producció i muntatge:

GROP, Exposicions i Museografia SL

Col·laboració:

Palau Robert de Barcelona, Ajuntament de Vic, Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, Ajuntament de Granollers, Fundació Lluís Carulla i Ajuntament de Ribes de Freser

Patrocinadors:

Vincles

DDB. Imaginar, inspirar, influir.

Bernat Sanromà
Director creatiu

DDB és una agència de publicitat que té les arrels als Estats Units. Més concretament, a Nova York, a l'inici de la dècada dels cinquanta. Una època d'una gran prosperitat econòmica, que contrastava radicalment amb la situació a Europa i a una gran part del món, causada per les conseqüències devastadores de la Segona Guerra Mundial, encara recent.

En aquella època, i en aquell lloc, es va forjar el que ara coneixem com a *publicitat moderna*, i DDB hi va tenir un paper crucial. Tampoc no és casualitat que fos en aquell moment quan es van establir les bases del que ara coneixem com a *màrqueting*, l'estudi dels mercats i els consumidors com a eina per desenvolupar models de negoci competitius.

La gran revolució en el sector publicitari es va produir sobretot pel que fa a l'apropament al consumidor. Si fins en aquell moment els missatges tendien a ser plans i molt poc elaborats (si compres això, seràs així), a partir d'aleshores es va començar a considerar el consumidor com un ens capaç de pensar, reflexionar i prendre decisions pròpies, algú a qui has de donar arguments prou rellevants per aconseguir que adquireixi els teus productes o serveis. I el millor camí per arribar-hi és la creativitat, la capacitat de sorprendre. Així ho hem entès sempre a DDB.

Bill Bernbach, uns dels fundadors de DDB i l'ànima creativa de l'agència, deia que «pots explicar correctament un producte i que ningú no t'escolti. Ho has

de dir de manera que la gent ho senti dins perquè, si no ho sent, no succeirà res». Persuadir, fer reflexionar des d'un punt de vista que sigui indestructible i innovador. La publicitat (i la comunicació empresarial en general) busca incansablement aquest efecte en el consumidor. Diferenciar-se dels competidors i generar vincles emocionals que mobilitzin, que facin que la gent et tingui en compte a l'hora de decidir si compren un producte o un altre.

Amb més de 60 anys d'història, DDB ha crescut a tot el món i ha esdevingut una de les multinacionals més influents del sector. I sempre ha estat fidel als seus orígens. Podríem pensar que, després de tant temps, el model ha quedat desfasat, o que els consumidors i la manera de comprar han canviat radicalment. No obstant això, com també deia Bernbach, «un comunicador s'ha de concentrar en les coses de la naturalesa humana que no canvien. En les preocupacions eternes, com ser admirat, estimar o cuidar-se un mateix».

DDB ha treballat en aquesta línia durant tota la seva història. Avui, en una realitat aparentment més complexa que mai, aquesta idea de posar el focus en l'essència, en el que és rellevant, esdevé una manera de treballar efectiva i notòria.

Tot això i moltes coses més són les que provem d'explicar a les escoles que ens vénen a conèixer regularment. Concretament, amb la Institució Cultural del CIC hem establert una relació duradora que ens permet, d'una banda, copsar les inquietuds dels més joves i dels qui es voldran dedicar a la comunicació empresarial, i, de l'altra, donar a conèixer la nostra manera de veure aquesta professió tan apassionant.

La vocació divulgativa de DDB és el fruit d'entendre en quina realitat vivim. Avui dia tot es comparteix.

Els grans cuiners expliquen els seus secrets. Els millors cervells del món posen a l'abast de tothom els seus coneixements. La gent en general, tots nosaltres, no fem res més que compartir i difondre coneixements i informació, a les xarxes socials, a través de l'ordinador, els telèfons mòbils, etc.. Mai no s'havia pogut accedir a tanta informació com ara, i per això hem d'aprofitar els moments en què tenim una audiència expectant a casa nostra per poder presentar la nostra història, la nostra manera de veure el sector i, en definitiva, la nostra manera d'entendre el món en què vivim.

La Institució Cultural del CIC, amb aquesta recerca de vincles empresarials, prova d'acostar el món acadèmic a la realitat que els seus alumnes es trobaran quan acabin els estudis. És una iniciativa que a DDB valorem molt positivament, i per això li donem suport i ho continuarem fent en el futur.

www.ddb.es

DDB°

Destacats

Lliurament de diplomes del Trinity College London

Dinou alumnes de Virtèlia Escola de Música de la Institució Cultural del CIC, que el juny passat es van presentar als exàmens del Trinity College London, han obtingut els diplomes d'aquesta prestigiosa entitat, reconeguda internacionalment.

En bombardí:

Jan Petitpierre Torner.

En clarinet:

Montserrat Domingo Oriol, Carla Giménez Arbós, Adriana Hernández Schönlzer, Jaume Latorre Guàrdia, Arnau Oliveros Durà i Eduard Ribas Masabeu.

En flauta:

Andrea Bravo Forn, Siena Carvajal Bladé, Anna Fernández Vallespín, Laura Ferreiro Masso, Mireia García Andujar, Laura Giménez Arbós, Júlia Ibarz Porté, Núria Marzo Grimalt i Alba Reverté Vicente.

En oboè:

Miquel Vilafranca Tello i Joan Sabaté Torrubia.

En saxofon:

Víctor Ferreiro Maso

L'acte de lliurament va ser presidit per Barry Lynam, National Consultant Spain & Portugal del Trinity College London, i també va comptar amb la presència de Frederic Raurell, director general de la ICCIC, i de Montserrat Badal, directora de Virtèlia Escola de Música.

Felicitem els alumnes que han obtingut aquesta certificació.

FORMACIÓ ONLINE

Formació Online

NOVETAT

www.iccic.edu/formacio_online

Formació 30

- Introducció a iOS
- Gestió de Xarxes Socials
- Introducció a HTML5 i CSS3
- Social Media i Eines 2.0
- Introducció a la Fotografia Digital
- Photoshop CS6 Bàsic
- Codis QR i Realitat Augmentada
- Serveis Google Aplicats a l'Educació
- Vídeo DLRS
- Optimitza les teves Presentacions
- Economia
- Comptabilitat
- MCAS: Outlook (amb Certificació Oficial)
- MCAS: Power Point (amb Certificació Oficial)
- Atenció al client
- Disseny de presentacions digitals Power Point i Prezi

Formació 60

- Fotografia i vídeo
- Photoshop CS6
- Illustrator CS6
- Indesign CS6
- Dreamweaver CS6
- Premiere CS6
- Economia i Comptabilitat
- Gestió Comercial
- Planificació Estratègica de Màrqueting
- Investigació de Mercats
- Imatge Institucional
- Comunicació i Organització del Treball de Secretaria de Direcció
- Salut Laboral
- MCAS: Office Word (amb certificació oficial)
- MCAS: Office Excel (amb certificació oficial)

Formació 90

- Desenvolupament d'Aplicacions per iOS
- Desenvolupament d'Aplicacions per Android
- 3D Studio
- Autocad
- HTML5 i CSS3 per a dissenyadors
- Català Nivell C
- Català Nivell D

Torna Basket Lover

Ja estem de tornada i seguim buscant autèntics Basket Lover.
Gent que amb les seves històries i la seva passió pel bàsquet fan més gran
aquest esport. Si n'ets un, no t'ho pots perdre.
Envia la teva història i vota les que més t'agradin.

L'autèntic Basket Lover
pot guanyar 6.000€ per fer realitat
el seu projecte.

Un jugador de la Lliga Endesa
apadrinarà cada història.

Cada setmana obrirem el termini
per votar-les en la nostra web.

Enguany comptem amb
Ana Albadalejo com a presentadora.

T'esperem a basketlover.es

Segueix-nos a:

 facebook.com/EspacioLigaEndesa

 [@E_LigaEndesa](https://twitter.com/E_LigaEndesa)

basketlover.es

